

Pinchas: A Zealot for G-d?

Rabbi Sammy Bergman- sbergman@torontotorah.com

*Sponsored by Yossi and Rebecca Salmon in honour of our parents and grandparents
L'ilui nishmat Batsheva Blima bat Rav Moshe Yosef haLevi v'Esther*

1. Bamidbar 25:1-15 (JPS Tanakh 1985 translation)

(א) וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁטִים וַיַּחַל הָעָם לַזְנוּת אֱלֹהֵי בְנוֹת מוֹאָב: (ב) וַתִּקְרָאנָה לָעָם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְאֱלֹהֵיהֶן: (ג) וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לִבְעַל פְּעֹר וַיִּסְרְצֹף יִקְנָן בְּיִשְׂרָאֵל: (ד) וַיֹּאמֶר יְקִנָּן אֶל־מֹשֶׁה קַח אֶת־כָּל־רֵאשֵׁי הָעָם וְהוֹקֵעַ אוֹתָם לִיקְנָן גִּדְּ הַשָּׁמֶשׁ וַיֵּשֶׁב תְּרוּן אַרְבֵּי־יִקְנָן מִיִּשְׂרָאֵל: (ה) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־שֹׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל הֲרֹגוּ אִישׁ אֶנְשָׁיו הַנִּצְמָדִים לִבְעַל פְּעֹר: (ו) וְהָיָה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יִקְרַב אֶל־אֶחָיו אֶת־הַמְדַּיְנִית לַעֲיִנֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהָמָּה בְלָכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ז) וַיֵּרָא פִּינְחָס בְּוֹאֲלֵעֹר בְּוֹאֲהֶרֶן הַכֹּהֵן וַיִּקַּם מִתּוֹד הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶס בְּיָדוֹ: (ח) וַיָּבֵא אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֶל־הַקִּבָּה וַיִּדְקַר אֶת־שְׁנֵיהֶם אֵת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֵת־הָאִשָּׁה אֶל־קַבְתָּהּ וַתַּעֲצֹר הַמַּגִּפָּה מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ט) וַיְהִי הַמַּתִּים בַּמַּגִּפָּה אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף: פ (י) וַיִּדְבַּר יְקִנָּן אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יא) פִּינְחָס בְּוֹאֲלֵעֹר בְּוֹאֲהֶרֶן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת־חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָן אֶת־קִנְיָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא־ כָלִיתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי: (יב) לָכֵן אֶמְרָ הַגְּנִי נְתַן לִי אֶת־בְּרִיתִי שְׁלוֹם: (יג) וְהָיְתָה לִי וְלִזְרַעִי אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָּה עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנְיָן לְאֵלֹהֵינוּ וַיִּכְפַּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (יד) וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמַּגִּיף אֲשֶׁר הִפָּה אֶת־הַמְדַּיְנִית זִמְרִי בֶּן־סֻלֵּיָא וְשֵׁי אִשָּׁה בֵּית־אָב לְשִׁמְעֹנִי: (טו) וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמַּגִּיף הַמְדַּיְנִית כְּזָבִי בַת־צֹר רֹאשׁ אֲמוֹת בְּיַת־אָב בְּמִדְיָן הוּא: פ

While Israel was staying at Shittim, the people profaned themselves by whoring with the Moabite women, who invited the people to the sacrifices for their god. The people partook of them and worshiped that god. Thus Israel attached itself to Baal-peor, and the LORD was incensed with Israel. The LORD said to Moses, “Take all the ringleaders and have them publicly impaled before the LORD, so that the LORD’s wrath may turn away from Israel.” So Moses said to Israel’s officials, “Each of you slay those of his men who attached themselves to Baal-peor.” Just then one of the Israelites came and brought a Midianite woman over to his companions, in the sight of Moses and of the whole Israelite community who were weeping at the entrance of the Tent of Meeting. When Phinehas, son of Eleazar son of Aaron the priest, saw this, he left the assembly and, taking a spear in his hand, he followed the Israelite into the chamber and stabbed both of them, the Israelite and the woman, through the belly. Then the plague against the Israelites was checked. Those who died of the plague numbered twenty-four thousand. The LORD spoke to Moses, saying, “Phinehas, son of Eleazar son of Aaron the priest, has turned back My wrath from the Israelites by displaying among them his passion for Me, so that I did not wipe out the Israelite people in My passion. Say, therefore, ‘I grant him My pact of friendship. It shall be for him and his descendants after him a pact of priesthood for all time, because he took impassioned action for his God, thus making expiation for the Israelites.’” The name of the Israelite who was killed, the one who was killed with the Midianite woman, was Zimri son of Salu, chieftain of a Simeonite ancestral house. The name of the Midianite woman who was killed was Cozbi daughter of Zur; he was the tribal head of an ancestral house in Midian.

2. Zohar, Pinchas 213b

בא וראה, מי שמקנא לשם הקדוש של הקדוש ברוך הוא, שאפילו לא יזכה לגדלה ולא יהיה ראוי לה, נרויח אותה ויקח אותה. פנחס לא היה ראוי לה באותו זמן, ומשום שקנא לשם רבונו הרעים את הכל, ועלה לכל והתמקן בו הכל, וזכה להשתמש בקהנה עליונה.

Come and see, one who is jealous for the name of Holy One Blessed Be He, even if they don't merit greatness and aren't worthy of it will gain it and take it. Pinchas wasn't worthy of it at that time and because he was jealous for the name of his master, he gained all, ascended to all, and fixed everything, and merited the usage of the high priesthood.

3. Seforno, Bamidbar 25:12 (translation adapted from alhatorah.org)

(יב) את בריתי שלום – ממלאך המות, כענין “עושה שלום במרומיו” (איוב כ”ה:ב). כי אמנם ההפסד לא יקרה אלא בסבת התנגדות ההפכים. וזה אמנם נתקיים בפנחס שהאריך ימים הרבה מאד מכל שאר אנשי דורו, עד שהיה הוא משמש במשכן שילה בזמן פלגש בגבעה, שהיה בלי ספק אחרי מות יהושע ושאר “הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע” (שופטים ב’:ז), וכל שכן אם היה בזמן יפתח שכתב למלך בני עמון “בשבת בני ישראל בחשבון ובבנותיה כו’ שלש מאות שנה” (שופטים י”א:כו). וכבר ספרו ז”ל שפנחס לא רצה ללכת אז אל יפתח להתיר נדרו. וכל שכן לדברי האומר אליהו זה פנחס, והוא עדין חי וקיים.

Peace with the angel of death. We have a similar meaning of this word שלום in Job 25,20, עושה שלום במרומו "He makes peace in His lofty regions." Losses occur only as a result of confrontations by opposites. We find that as a result of this שלום, "peace, or armistice" with the angel of death Pinchas enjoyed an exceedingly long life on earth, more so than any other member of his generation. In fact, he was still serving as priest in the Tabernacle at Shiloh during the civil war between Binyamin and the other tribes. This occurred many years after the death of Joshua and the elders who were Joshua's assistants. (Judges 20,28) Joshua 24,26 reports these elders as surviving Joshua for many years. If, as is indicated by the Talmud, Pinchas was still alive in the days of Yiphtach (Judges 11,26) he must have been 300 years old by that time. (compare either Bereshit Rabbah 60,3 or Pirke de Rabbi Eliezer chapter 47 on the subject of Pinchas). All the more so according to the opinion that Pinchas is Eliyahu, and he is still alive.

4. Rabbi Yitzchak Aramah (15th century Spain), Akeidat Yitzckah Bamidbar 83

אמנם עוררו אותנו לדעת מעלת המעשה האלקי שהוא במה שנתעורר פנחס לקנאת אלקיו לשים נפשו בכפו על המעשה שהוא לבלתי שמוע אל טענות רצוני המחייבות אותו לישב וליכבד פן יפגעו בו אנשים מרי נפש וגם לא אל הטענות החזקות אשר יטעון הכח השכלי מצד מה שהוא שכל אנושי אשר אליהן ימנע מהמעשה ההוא מן הדין להיות הפועל ההוא קרוב מאד מההפסד יותר מאל השכר לפי שכבר נתבאר בגמרא (סנהדרין פ"ב א) שאע"פ שאמרו הבוועל ארמית קנאין פוגעין בו אם בא לב"ד אין מורין לו כן כי גם לפי צור' הדין הוא מסתכן מאד שאם פירש הבוועל והרגו הקנאי הקנאי נהרג על ידו בב"ד ואם הרג הבוועל לקנאי אין לו דמים שהרי הוא רודף ונתן להציל עצמו בנפשו של רודף.

However, they awakened us to understand the greatness of that godly act in that Pinchas was inspired to the jealousy of his G-d, to put his life in his palm for the act and not listen to the emotional claims which would obligate him to settle and be still lest bitter men encounter him, and also no the strong intellectual claims which would prevent him from this action which would more likely result in failure than in success. For as the Talmud explains even though zealots can attack one who has intercourse with a gentile, if he goes to the court to ask, we don't instruct him to do so. Additionally, by law he causes himself a great risk because if the paramour separates, and the zealot kills him he is liable for the death penalty in court. But if the paramour kills the zealot "he has no blood" since he is a pursuer and [the pursued] can save himself by ending the life of the pursuer.

5. Rabbi Isaiah Horowitz (16th century Prague), Shelah on Pinchas

מזה ילמוד האדם שיקנא את קנאת ה' צבקות כשרואה איזה חילול השם או חילול התורה, ראה איך החזיק לו השם יתברך טובה וחנות וברית שלום. From this a person should learn, that he should feel G-d's zeal when he sees a desecration of the Name or the Torah. See how G-d showed appreciation for him, and favor and a covenant of peace.

6. Rabbi Isaac ben Asher Halevi (11th century Germany), Bamidbar 25:12

(יב) הנני נותן לו את בריתי שלום. לפי שכפיו נגואלו בדם וכהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו והיה מתירא שמא יפסיד כהונתו לכך נתן לו הקדוש ברוך הוא את בריתו שלום.

For his palm were soiled with blood and a priest who kills a soul can't spread his palms. He was afraid he might lose his priesthood. Therefore, G-d gave him his complete covenant.

7. Rabbi Naftali Tzvi Yehuda Berlin (19th century Lithuania), Haamek Davar Bamidbar 25:12

את בריתי שלום. בשכר שהניח כעסו וחמתו של הקדוש ברוך הוא ברכו במדת השלום, שלא יקפיד ולא ירגיז, ובשביל כי טבע המעשה שעשה פינחס להרוג נפש בידו, היה נותן להשאיר בלב הרגש עז גם אחר כך, אבל באשר היה לשם שמים משום הכי באה הברכה שיהא תמיד בנחת ובמדת השלום, ולא יהא זה הענין לפוקת לב

In reward for assuaging G-d's anger, he blessed him with the trait of peace, that he would not be strict and angry. **For the nature of the act that Pinchas did to kill a soul with his hands, should have left in the heart intense emotions afterwards**, but since it was for heaven's sake, therefore he was blessing came so he would always be the calm and act with serenity, and that this experience wouldn't cause an emotional failure.

8. Jerusalem Talmud, Sanhendrin Chapter 9

כתיב [שם כה ז] וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן מה ראה ראה את המעשה ונזכר להלכה הבועל ארמית הקנאים פוגעין בהן. **תני שלא ברצון חכמים**. ופינחס שלא ברצון חכמים א"ר יודה בר פזי ביקשו לנדותו אילולי שקפצה עליו רוח הקודש ואמרה [שם יג] והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם וגומר

It's written: (Bamibar 25:7), Pinchas the son of Elazar the son of Aharon saw". What did he see? He saw what happened and remember the law that zealots can attack someone who has intercourse with a gentile. It was taught: **"This is against the will of the Sages"**. Did Pinchas act against the will of the Sages? R' Yehuda the son of Pazi said: "They would have excommunicated him had it not been that a holy spirit overtook him and said: "and he and his offspring after him will have the covenant of the eternal priesthood etc.

9. Rambam, Laws of Forbidden Intercourse 12:4 (translation adapted from Eliyahu Touger

כל הבועל כותית בין דרך חתנות בין דרך זנות אם בעלה בפרהסיא והוא שיבעול לעיני עשרה מישראל או יתר אם פגעו בו קנאין והרגוהו הרי אלו משובחין וזריזין, ודבר זה הל"מ הוא ראייה לדבר זה מעשה פנחס בזמרי. +/השגת הראב"ד/ כל הבועל עכו"ם וכו'. כתב הראב"ד ז"ל בד"א שהתרו בו ולא פירש אבל לא התרו בו לא אמרינן הרי אלו משובחין עכ"ל.

ואין הקנאי רשאי לפגוע בהן אלא בשעת מעשה כזמרי שנאמר (במדבר כה ח) "וְאֵת הָאִשָּׁה אֲלֵ קַבְתָּהּ". אָכֵל אִם פָּרַשׁ אֵין הוֹרְגִין אוֹתוֹ. וְאִם הִרְגוּ נִהְרַג עָלָיו. וְאִם בָּא הַקְּנָאִי לְטַל רְשׁוֹת מִבֵּית דִּין לְהִרְגוֹ אֵין מוֹרִין לוֹ וְאִם עַל פִּי שֶׁהוּא בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂהוּ. וְלֹא עוֹד אֲלָא אִם בָּא הַקְּנָאִי לְהִרְגֵהוּ אֵת הַבּוֹעֵל וְנִשְׁמַט הַבּוֹעֵל וְהִרְגַּת הַקְּנָאִי כְּדֵי לְהַצִּיל עַצְמוֹ מִיָּדוֹ אֵין הַבּוֹעֵל נִהְרַג עָלָיו

Whenever a man has relations with a gentile woman in public, i.e., the relations are carried out in the presence of ten or more Jews, if a zealous person strikes him and kills him, he is considered praiseworthy and ardent. [This applies whether the relations were] in the context of marriage or licentious in nature. This matter is a halachah conveyed to Moshe at Sinai. Support for this can be derived from Pinchas' slaying of Zimri./ Raavad- This is only if they warn him and he doesn't separate. Otherwise we don't say they are praiseworthy.

The zealous person can strike [the fornicators] only at the time of relations, as was the case with regard to Zimri, as [Numbers 25:8] states: "[He pierced] the woman into her stomach." If, however, [the transgressor] withdraws, he should not be slain. Indeed, if [the zealous person] slays him, he may be executed [as a murderer]. If the zealous person comes to ask permission from the court to slay him, they do not instruct him [to], even if this takes place at the time [of relations]. Not only that, if the zealous person comes to kill the transgressor and he withdraws and kills the zealous person in order to save himself, the transgressor is not executed for killing him.

10. Rabbi Baruch Epstein (19th century Lithuania), Torah Temimah Bamidbar 25 note 31

והסברא בזה י"ל, דכיון דצריך לעשות זה ברוח קנאה אמיתית לכבוד ה', א"כ אי אפשר לתת רשות לכל אדם שיהיה רשאי לפגוע באיש כזה, כי מי יודע אולי הוא עושה זה באיזו פניה צדדית ואומר כי עושה ברוח קנאת ה', ובין כה הוא הורג נפש שאינו מחויב מיתה מצד הדין ממש, ... ופריך וכי פינחס עשה מעשה שהיא לא ברצון חכמים, ומשני אמנם כן, וכי באמת בקשו לנדותו על מה שעשה, אלמלא קפצה רוח הקודש ואמרה והיתה לו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא וגו', וא"כ העידה רוח"ק כי היה קנאי ממש ופטרוהו

To explain this we can suggest that since one needs to do this with a spirit of true jealousy for the honor of G-d, if so it impossible to allow all people to attack a person like this. For who knows, maybe he is doing this with some ulterior motive and saying he is doing it for the jealousy of G-d. Meanwhile, he kills a soul who wasn't liable for death based on the letter of the law. The Talmud asks: Did Pinchas really act against the will of the Sages. It answers, indeed he did, and they truly wanted to excommunicate him for what he did, if not for the holy spirit overtook him and said: and there will be for him eternal priesthood since he was jealous... If so the holy spirit testified that he was true zealot and the exempted him.

11. Melachim I 19:8-16 (JPS Tanakh 1985 translation)

(ח) נִקְמָם וַיֵּאָכֵל וַיִּשְׁתֶּה וַיִּלְחַד בְּכֶסֶם הָאֲכִילָה הִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד תַּר הָאֲלֵהֶם חֶרֶב: (ט) וַיְבֹא־שָׁם אֶל־הַמַּעְרָה וַיִּלְווּ שָׁם וְהָגָה דְבַר־יִקְנֹק אֵלָיו וַיִּנְאֶמֶר לוֹ מִה־לָּךְ פֶּה אֲלֵהוּ: (י) וַיֹּאמֶר קָבָא קָמָתִי לִיקְנֹקוּ אֵלָי צְבָקוֹת פִּי־עֲזוּבוּ בְרִיתְהוּ בְּגִי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֵי הָרְסוֹ וְאֶת־נְבִיאֵיהֶם הִרְגוּ בְּחֶרֶב וְאֶתְהַר אֵנִי לְבָדִי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: (יא) וַיֹּאמֶר צֵא וְעַמְדַתְּ בְּהָרְ לִפְנֵי יְקֹנֹק וְהָגָה יְקֹנֹק עִבְרִי וַיִּרְוֶם גְּדוּלָּה וְחָזַק מִפְּרָלְ הָרִים וּמִשְׁבַּר סִלְעִים לִפְנֵי יְקֹנֹק לֹא בְרוּם יְקֹנֹק וְאֶתְהַר הָרִים רִעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ יְקֹנֹק: (יב) וְאֶתְהַר הָרַעַשׁ אִשׁ לֹא בָאֵשׁ יְקֹנֹק וְאֶתְהַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דְקָה: (יג) וַיְהִי כִשְׁמַע אֱלֹהֵי וַיִּלְט פְּנֵי

בְּאֲדָרְתוֹ וַיֵּצֵא וַיֵּעַמֵּד פְּתַח הַמַּעְרָה וְהִגָּה אֵלָיו לֵאמֹר מִה־לָּךְ פָּה אֵלֶיָּהוּ: (יד) וַיֹּאמֶר קָבָא קַמְאֵתִי לִיקְנֹקוּ אֱלֹקֵי צְבָקוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּגֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
מִזְבְּחֵי־יְהוָה וְאֶת־נְבִיאָיִךְ הָרְגוּ בְּחֶרֶב וְאֶנְתֵּר אֲנִי לְבִדְיָ וַיִּבְקְשׂוּ אֶת־נַפְשֵׁי לְקַחְתָּהּ: ס (טו) וַיֹּאמֶר יְקִינֹק אֵלָיו לֵךְ שׁוּב לְדַרְכֶּךָ מִדְּבָרָה דַּמְשֶׁק וּבֵאתָ וּמִשְׁחַתָּ
אֶת־חֲזָאֵל לְמֶלֶךְ עַל־אַרָם: (טז) וְאֵת יְהוּא בֶן־נִמְשִׁי תְמַשַׁח לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אֱלִישָׁע בֶן־שַׁפְטָא מֵאֲבָל מְחֹלָה תְמַשַׁח לְנָבִיא תַחְתֶּיךָ:

He arose and ate and drank; and with the strength from that meal he walked forty days and forty nights as far as the mountain of God at Horeb. There he went into a cave, and there he spent the night. Then the word of the LORD came to him. He said to him, “Why are you here, Elijah?” He replied, “I am moved by zeal for the LORD, the God of Hosts, for the Israelites have forsaken Your covenant, torn down Your altars, and put Your prophets to the sword. I alone am left, and they are out to take my life.” “Come out,” He called, “and stand on the mountain before the LORD.” And lo, the LORD passed by. There was a great and mighty wind, splitting mountains and shattering rocks by the power of the LORD; but the LORD was not in the wind. After the wind—an earthquake; but the LORD was not in the earthquake. After the earthquake—fire; but the LORD was not in the fire. And after the fire—a soft murmuring sound. When Elijah heard it, he wrapped his mantle about his face and went out and stood at the entrance of the cave. Then a voice addressed him: “Why are you here, Elijah?” He answered, “I am moved by zeal for the LORD, the God of Hosts; for the Israelites have forsaken Your covenant, torn down Your altars, and have put Your prophets to the sword. I alone am left, and they are out to take my life.” The LORD said to him, “Go back by the way you came, [and] on to the wilderness of Damascus. When you get there, anoint Hazael as king of Aram. Also anoint Jehu son of Nimshi as king of Israel, and anoint Elisha son of Shaphat of Abel-meholah to succeed you as prophet.

12. Rabbi Meir Weiser (19th century Russia), Malbim ibid.

אולם כפי הנגלה הראה לו כי במחנה רוח ורעש ואש אין ה' במ, רק בקול דממה, וממנו ילמדו שלוחיו ונביאיו כל יסערו סער כל ירעשו רעש וכל יבעירו אש כמו שעשה אליהו בקנאתו לה' צבקות שעצר את השמים ושחט את נביאי הבעל, כי ה' ישלח את נביאיו שיבואו אליהם בקול דממה, וימשכו את העם בעבותות אהבה ובדברים רכים:

However, on a simple level, he showed him that G-d isn't found in a camp of tempests, earthquakes, and fire. Only in the soft voice, and from this, his messengers and prophet should learn not cause a storm, earthquake, or fire like Eliyahu did in his zeal for by withholding rain from the heavens and slaughtering the prophets of Ba'al. For G-d sends his prophets to come to them with a soft voice, and attract the nation with chains of love and delicate words.

13. I Macc. 2:23-27 (Anchor Bible translation)

When he had finished uttering these words, a Jewish man came forward in the sight of all to offer sacrifice upon the altar in Modein in accordance with the king's decree. When Mattathias saw this, he was filled with zeal and trembled with rage and let his anger rise, as was fitting; he ran and slew him upon the altar...He acted zealously for the sake of the Torah, as Phineas acted against Zimri the son of Salom. Mattathias cried out throughout the town in a loud voice, “All who are zealous for the sake of the Torah, who uphold the covenant, march out after me!”

14. Rashi on Bamidbar 25:11

בקנאו את קנאתי - בנקמו את נקמתי, בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף

He took my vengeance, he was moved by the anger I should have felt.